

**UCHWAŁA NR XXXVII/723/2017
RADY MIEJSKIEJ MIKOŁOWA**

z dnia 19 grudnia 2017 r.

w sprawie zmiany lokalnego programu pomocy społecznej

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1875) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 z późn. zm.)

**Rada Miejska Mikołowa
uchwała:**

§ 1. W uchwale Nr XXV/567/2016 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia lokalnego programu pomocy społecznej wprowadza się następujące zmiany:

1) dodaje się załącznik nr 3 pod nazwą „Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Mikołów na rok 2018” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Mikołowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodnicząca Rady
Miejskiej Mikołowa

mgr Barbara Wilkoszyńska

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA GMINY MIKOŁÓW NA ROK 2018 „Razem dla siebie” – edycja II

SPIS TREŚCI:

I. WPROWADZENIE

II. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

III. CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

IV. ODBIORCY PROGRAMU

V. SPOSÓB I METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU

VI. OPIS PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

VII. CZAS TRWANIA PROGRAMU I HARMONOGRAMU REALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ

VIII. PRZEWIDYWANE REZULTATY

IX. REALIZATORZY

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU

XI. SPOSOBY MONITOROWANIA I EWALUACJI PROJEKTU

WPROWADZENIE

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu jest jednym z podstawowych celów polityki społecznej prowadzonej na szczeblu lokalnym przez jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe. Jednym z narzędzi służących realizacji działań na rzecz aktywizacji społecznej jest tworzenie i wdrażanie Programów Aktywności Lokalnej (PAL). PAL z wachlarzem instrumentów aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej może być stosowany w celu integracji społecznej osób wykluczonych społecznie i zawodowo, umożliwiając im prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz ułatwiając im dostęp do rynku pracy bez względu na różnicę płci.

Działania realizowane w ramach niniejszego Programu ukierunkowane będą na zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym oraz rozwój inicjatyw lokalnych. Działaniami może być objęty uczestnik jak i jego rodzina, najbliższe otoczenie, co daje możliwość skutecznej walki z wykluczeniem społecznym.

Program skierowany będzie dla mieszkańców ulicy Młyńskiej, którzy zostaną objęci działaniami o charakterze aktywizującym, integracyjnym. Obecny Program jest kontynuacją działań podjętych w 2017 roku kiedy to na podstawie uchwalonego „Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Mikołów na rok 2017” pod tytułem „Razem dla siebie” mieszkańcy ulicy Młyńskiej zostali poddani zmianom społecznym.

Realizując Program wzięto pod uwagę fakt, że aby skutecznie rozwiązać problemy społeczne należy zaangażować podmioty, instytucję i środowiska lokalne celem skutecznego przerwania kręgu wykluczenia społecznego. Program realizowany był w ramach zadania publicznego, o którym mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Elementem rozwoju lokalnego jest partnerstwo społeczne polegające na tworzeniu relacji pomiędzy podmiotami, dla których osiągnięcie korzyści dla uczestników partnerstwa jest ważniejsze niż indywidualny zysk. Kapitał społeczny i jakość współdziałania samorządu z partnerami społecznymi, prywatnymi decyduje o rozwoju lokalnym. W 2017 roku zawarto partnerstwo lokalne w ramach PAL „Razem dla siebie” na rzecz mieszkańców ulicy Młyńskiej. W ramach organizowania społeczności lokalnej wyodrębnia się następujące etapy:

- diagnozę środowiska,
- wybór podmiotu działań,
- indywidualne kontakty z mieszkańcami, grupami,
- opracowanie planu działania,
- realizacja zaplanowanych działań,
- monitoring i ocena efektywności podjętych działań.

Prezentowany Program kładzie nacisk na aspekty samopomocy tj. wyzwolenia i wykorzystania wewnętrznych zasobów, kompetencji osób, grup społecznych.

Program ten jest zgodny z dokumentami przedstawionymi w Programie Aktywności Lokalnej w Gminie Mikołów na lata 2017 – 2020 i ich głównymi założeniami.

II. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Program jest odpowiedzią na potrzebę integracji wspólnot, środowisk lokalnych.

Działania podejmowane w ramach PAL na rzecz ulicy Młyńskiej realizowane będą przy zaangażowaniu i współpracy mieszkańców, organizacji pozarządowych, prywatnych przedsiębiorców. Służyc mają rozwojowi środowiska lokalnego, wzmocnieniu podmiotowości mieszkańców, wspólnoty, zmiany postrzegania społecznego.

Wykorzystanie kapitału ludzkiego, potencjału, umiejętności zarówno osób indywidualnych jak i całości społeczności lokalnej pozwoli na wprowadzenie nowych rozwiązań akceptowanych

przez społeczność. Działania podejmowane będą w oparciu o pracę indywidualną z jednostką czy rodziną, ale także prowadzenie grupowych form pracy socjalnej i pracy z całą społecznością.

Priorytetem prowadzonych działań będzie: inicjowanie środowiska lokalnego, wspieranie i reintegrację rodziny, budowa partnerstw opartych na zaufaniu i solidarności, podniesienie poziomu funkcjonowania społecznego rodzin uczestników jak i ich otoczenia.

Zakłada się realizowanie działań służących rozwojowi społeczno – zawodowemu uczestników, a co za tym idzie podniesienie poziomu i jakości ich życia.

Na początku roku 2017 w początkowej fazie realizacji PAL „Razem dla siebie” wśród mieszkańców można było zaobserwować problem wykluczenia społecznego, który przechodzi z pokolenia na pokolenie, wyuczonej bezradności, braku zgody na zmiany. Po rocznej realizacji Programu widoczne są zmiany społeczne przejawiające się w zwiększeniu wiary we własne siły, zwiększeniu poczucia współdecydowania. Działania skierowane do uczestników Programu pomogły w realizacji zakładanych rezultatów:

- podniesienie samooceny uczestników,
- nabycie umiejętności społecznych, wzrost aktywności społeczno – zawodowej,
- zwiększenie integracji,
- podwyższenie jakości działań środowiskowych,
- wzrost dostępności do informacji służących przywróceniu samodzielności życiowej.

Ponadto realizowano działania w celu podniesienia niskiego standardu mieszkań.

Dokonana analiza problemów mieszkańców na początku realizacji PAL w 2017 roku wskazała następujące ograniczenia:

- zaniedbana infrastruktura (niski standard mieszkań),
- znaczny odsetek osób o niskim wykształceniu, niewielkich dochodach,
- wycofanie mieszkańców z działań na rzecz gminy,
- przekonanie, że część miasta w której mieszkają jest „gorsza”,
- brak podmiotów mogących koordynować działania animacyjne,
- słabo rozwinięta sieć wsparcia dla osób niepełnosprawnych,
- niski poziom integracji społecznej,
- słabo rozwinięte zaplecze sportowo – rekreacyjne,
- niski poziom motywacji do podejmowania zmian,
- negatywny obraz części ulicy i mieszkańców w oczach społeczności lokalnej,
- bierność zawodowa.

Zrealizowane założenia Programu stworzyły szansę dla mieszkańców ulicy Młyńskiej na:

- wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin,
- nawiązanie współpracy poszczególnych podmiotów i instytucji w rozwiązywaniu lokalnych problemów,
- pracę wychowawczą i edukacyjną z rodziną np. warsztaty, samopomoc,
- wsparcie działań animacyjnych, aktywizujących społeczność,
- zaangażowanie władz w poprawę standardu życia mieszkańców,
- wzmocnienie aktywizacji zawodowej mieszkańców,
- wsparcie dzieci i młodzieży.

Powyższe aspekty wymagają dalszej kontynuacji a także ukierunkowania działań na:

- zwiększenie propozycji organizacji czasu wolnego dla różnych grup mieszkańców,
- zwiększenie inwestycji np. w zieleńce,
- zwiększenie kompetencji społecznych, opiekuńczo – wychowawczych,
- zmniejszenie bezradności wśród kobiet i mężczyzn,
- zwiększenie zdolności komunikacji uczestników,

- poprawa relacji interpersonalnych.

Brak realizacji Programu może spowodować:

- dalsze ograniczanie możliwości, motywacji do zmian,
- postrzeganie części ulicy i ich mieszkańców jako enklawy biedy,
- obojętność mieszkańców na pojawiające się problemy w tym alkoholizm i jego tolerancję,
- wzmacnianie postaw roszczeniowych,
- brak współpracy,
- izolacja problemów.

III. CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celem głównym niniejszego Programu Aktywności Lokalnej jest aktywizowanie społeczności lokalnej oraz poprawa jakości życia mieszkańców ulicy Młyńskiej, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym w każdej sferze życia społecznego.

Udział w Programie umożliwi uczestnikom prawidłowe funkcjonowanie w środowisku lokalnym oraz ułatwi dostęp do rynku pracy. Działania zakładają kompleksowe wsparcie i reintegrację rodzin, budowanie środowiska lokalnego opartego na solidarności, wzajemności i zaufaniu.

Cele szczegółowe:

- 1) Zmniejszenie barier społecznych poprzez podniesienie motywacji do działania i zaufania we własne siły, zwiększenie zdolności komunikacyjnych uczestniczek i uczestników projektu,
- 2) Poprawa jakości życia i zwiększenie możliwości udziału w życiu społecznym osób starszych i osób z niepełnosprawnością,
- 3) Podniesienie samooceny, zwiększenie motywacji społecznej i zawodowej,
- 4) Wypracowanie modelu działań środowiskowych opartych na współdziałaniu różnych instytucji, organizacji oraz mieszkańców,
- 5) Promocja postaw prospołecznych,
- 6) Dążenie do zmiany wizerunku ulicy i jego mieszkańców,
- 7) Zwiększenie kompetencji społecznych i życiowych uczestników Programu.

Kierunki działań - cele Programu realizowane będą poprzez podejmowanie następujących działań:

- 1) Organizowanie poszczególnych form wsparcia dla wszystkich uczestników projektu,
- 2) Promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną,
- 3) Promowanie i wspieranie projektów realizowanych w partnerstwie,
- 4) Wspieranie lokalnych inicjatyw,
- 5) Stworzenie fizycznego miejsca, które będzie służyć ożywianiu i integracji społecznej,
- 6) Zwiększenie gotowości mieszkańców do podejmowania aktywności w zakresie rozwiązywania własnych problemów poprzez pomoc w inicjowaniu własnych działań,
- 7) Zmiana stereotypowego myślenia, na temat problemów społecznych (ubóstwa, bezrobocia) i zapobieganie procesowi stygmatyzowania tzw. pochodzenia „z trudnego środowiska”,
- 8) Wspieranie działań aktywizujących osoby starsze, niepełnosprawne,
- 9) Promocja zdrowego stylu życia oraz zapobieganie uzależnieniom wśród mieszkańców,

- 10) Rozwój osobistych umiejętności, zdolności umożliwiający wszechstronny rozwój człowieka niezależnie od wieku, płci, stanu zdrowia, sytuacji rodzinnej i ekonomicznej,
- 11) Inne wynikające z aktualnych potrzeb osób i rodzin będące w zgodzie z celami Programu.

IV. ODBIORCY PROGRAMU

Program skierowany jest do osób zamieszkujących ulicę Młyńską.

V. SPOSÓB I METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU

W ramach programu przewiduje się stosowanie:

- 1) Środowiskowej pracy socjalnej – działania pracownika socjalnego, które ma na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających realizacji celu,
- 2) Działania o charakterze środowiskowym – inicjatywy integrujące, które mogą obejmować między innymi edukację społeczną, obywatelską, spotkania, konsultacje, imprezy i spotkania o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym,
- 3) Metody Centrum Aktywności Lokalnej, której celem jest aktywizowanie społeczności lokalnych, tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy, co daje wsparcie rozwoju społeczności lokalnych. W tej metodzie działania patrzy się na daną społeczność całościowo, odpowiadając na potrzeby artykułowane przez środowisko. Realizacja działań następuje przy zaangażowaniu mieszkańców obszaru objętego PAL.

Narzędzia przewidziane do wykorzystania do realizacji programu:

- animacja – która polega na ożywianiu, pobudzaniu do działania mieszkańców, którzy tworzą daną społeczność,
- tworzenie grup samopomocowych – aktywne działania skierowane na wspólne pokonywanie problemów, które bezpośrednio dotyczą odbiorców programu oraz ich otoczenia,
- wolontariat – zwiększenie aktywności obywatelskiej, wyzwolenie chęci do działania ochotniczego,
- partnerstwo lokalne – zaspokajanie potrzeb społeczności w oparciu o własny potencjał, budowanie szerokiej sieci współpracy pomiędzy lokalnymi podmiotami i mieszkańcami,
- kampanie społeczne – działania skierowane o określonej grupy docelowej, celem których jest wzrost wiedzy, zmiana zachowania wobec określonego problemu społecznego.

VI. OPIS PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

W ramach Programu Aktywności Lokalnej przewiduje się organizowanie społeczności lokalnej w szczególności poprzez:

- 1) Budowanie partnerstwa lokalnego dla realizacji celów społecznych, co pozwoli na działanie, skierowane do większej liczby odbiorców, bardziej dostosowane do potrzeb mieszkańców oraz pozwala na minimalizowanie kosztów,
- 2) Stałe konsultacje z mieszkańcami oraz przeprowadzanie badań potrzeb i zasobów środowiska,
- 3) Budowanie kapitału społecznego klientów pomocy społecznej w społeczności lokalnej czyli odbudowanie ich więzi z innymi ludźmi poprzez uaktywnianie ich społecznie i podejmowanie przez nich roli animatora społecznego,
- 4) Realizowanie działań przy zaangażowaniu mieszkańców, w odpowiedzi na ich potrzeby, oczekiwania,
- 5) Oparcie działań na wolontariacie, który pozwala na poszerzenie zakresu usług,
- 6) Poradnictwo, edukacja dla dorosłych, młodzieży, dzieci,

- 7) Prowadzenie zajęć, warsztatów, szkoleń,
- 8) Prace remontowe,
- 9) Inicjowanie udziału mieszkańców w spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym,
- 10) Wspieranie więzi międzypokoleniowych z wykorzystaniem potencjału osób starszych,
- 11) Promowanie działań prorodzinnych tj. zminimalizowanie dysfunkcji w rodzinie,
- 12) Inne działania zgodne z celami Programu wynikające z uzasadnionych potrzeb.

Program ma charakter otwarty, na podstawie analizy potrzeb występujących w środowisku lokalnym charakter i sposób działań będzie dostosowywany do zmian zachodzących w społeczności.

VII. CZAS TRWANIA PROGRAMU I HARMONOGRAMU REALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ

Program będzie realizowany w okresie od stycznia do grudnia 2018 roku.

Planowany harmonogram realizacji poszczególnych form wsparcia w ramach programu przedstawia się następująco:

Działania skierowane do uczestników Programu :

- 1) Działania organizacyjne – pierwszy kwartał 2018 r.,
- 2) Rekrutacja uczestników – pierwszy kwartał 2018 r.,
- 3) Ustalenie z uczestnikami Programu priorytetów realizacji PAL – pierwszy kwartał 2018 r.,
- 4) Wyłonienie animatorów lokalnych – pierwszy kwartał 2018 r.,
- 5) Kurs animatora lokalnego – pierwszy kwartał 2018 r.,
- 6) Grupa wsparcia (budowanie społeczności) – od pierwszego do ostatniego kwartału 2018 r.,
- 7) Indywidualne spotkania i konsultacje - od pierwszego do ostatniego kwartału 2018 r.,
- 8) Organizacja warsztatów – od marca 2018 r.,
- 9) Organizacja Punktu Wsparcia Środowiskowego (dyżur w szczególności: pracownika socjalnego, pedagoga, coacha, pracownika ZGL)– drugi kwartał 2018 r.,
- 10) Spotkania grup samopomocy – od drugiego kwartału 2018 r.,
- 11) Udział w wydarzeniach kulturalnych – od drugiego kwartału 2018 r.,
- 12) „Święto Abisynii” – drugi lub trzeci kwartał 2018 r.,
- 13) Wyjazdy informacyjno – szkoleniowe (alternatywne spotkania dla osób, które zostają w mieście w trybie stacjonarnym) – od drugiego kwartału 2018 r.,
- 14) Zakończenie Programu – grudzień 2018 r.,

VIII. PRZEWIDYWANE REZULTATY

Zakładane rezultaty PAL:

- 1) Integracja społeczności lokalnej i grup społecznych,
- 2) Podniesienie samooceny uczestników programu,
- 3) Nabycie przez uczestników umiejętności społecznych,
- 4) Podwyższenie jakości realizowanych działań środowiskowych,

- 5) Wzrost jakości świadczonych usług,
- 6) Wzrost dostępu do informacji służących przywróceniu samodzielności życiowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia,
- 7) Skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystanie istniejących zasobów.

Produkty Programu:

- 1) Usługi wolontariatu,
- 2) Zorganizowanie spotkań,
- 3) Zorganizowanie warsztatów,
- 4) Zorganizowanie zajęć edukacyjno – wspierających,

IX. REALIZATORZY

Realizatorem zadań jest:

- 1) Gmina Mikołów,
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie, który przejmuje odpowiedzialność za realizację niniejszego Programu. Do realizacji Programu zostaną zaangażowani pracownicy zatrudnieni w MOPS -zarówno pracownicy socjalni jak i administracyjni,
- 3) W ramach współpracy planuje się włączenie w realizację założonych działań: jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności Zakład Gospodarki Lokalowej, organizacje pozarządowe, lokalny biznes, media, policję, urząd pracy.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTU

Działania realizowane w ramach Programu Aktywności Lokalnej będą finansowane z:

- 1) Środki pochodzące z gminy Mikołów,
- 2) Sponsorzy.

XI. SPOSOBY MONITOROWANIA I EWALUACJI PROJEKTU

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco przez osoby zajmujące się bezpośrednio realizacją. Celem monitoringu będzie pomiar osiągniętego postępu w Programie, wskazanie ewentualnych działań korygujących. W razie wystąpienia takiej konieczności wprowadzone będą zmiany dotyczące metod i sposobów pracy, aby zakładane rezultaty zostały osiągnięte. Po zakończeniu realizacji zostanie dokonana ocena i podsumowanie efektywności PAL w postaci raportu końcowego.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Rada Gminy biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

Program Aktywności Lokalnej określa kierunki działań w zakresie aktywizacji lokalnej mieszkańców Gminy Mikołów. Program odpowiada na potrzebę integracji środowisk lokalnych. Podejmowane działania mają na celu wzmocnienie podmiotowości mieszkańców i ich wspólnot. Ponadto, kładzie nacisk na aspekt samopomocy tj. na wyzwoleniu i wykorzystywaniu wewnętrznych zasobów oraz kompetencji osób, grup oraz społeczności lokalnych przy wsparciu władz samorządowych.